

AVUKSI OMAISILLE

*Surusta
en tiennyt mitään,
tuskasta
en tiennyt mitään.
En siitä, mitä on
pohjaton kaipaus.*

*Uskoin
ihmisen voimiin,
luotin elämän kulkuun, sen syi-
hin
ja seurauksiin.*

Nyt olen sanaton.

(Maija ja Aino Tanhua)

Tiedät paremmin kuin kukaan, miten köyhiä sanat ovat.

Haluamme silti sanoa, että olemme mukana surussasi ja toivomme sinulle voimia.

Olemme koonneet tähän esitteeseen tietoa. Se voi antaa joitakin vastauksia mielessäsi oleviin kysymyksiin.

Ohjeita vainajan omaisille tai muille läheisille

Toivomme, että seuraavista tiedoista on apua omaisenne kuoleman aiheuttamissa käytännön kysymyksissä ja toimissa. Omaistanne hoitaneen osaston henkilökunta on valmis antamaan lisätietoja ja opastusta.

Tieto kuolemasta

Kuolintieto lähetetään virkateitse Digi- ja väestötietovirastoon (ent. maistraattiin) rekisteröitäväksi väestötietojärjestelmään, josta tieto välittyy esim. seurakuntaan, Kelan toimistoon, useimpiin pankkeihin jne. Rekisteröinnin tapahduttua voitte hoitaa virasto- ja pankkiasioita, seurakunnalta tai Digi- ja väestötietovirastolta (ent. maistraatti) saatavalla **vainajan virkatodistuksella, jossa on tieto kuolemasta. Lääkärin kirjoittamaa hautauslupaa tai kuolintodistusta ette tarvitse em. asioiden hoitoon.**

Vainajan säilytys ja omaisille näyttö

Vainaja siirretään vuodeosastolta 00-kerrokseen patologian osastolle, jonka jäähyväishuoneessa voitte käydä katsomassa vainajaa, joko ennen vainajan poistamista tai sen yhteydessä. Vainajan näyttöaika on **sovittava etukäteen** päällekkäisyyksien välttämiseksi patologian osastosihteerin kanssa, puh: **040 705 9113**.

Koronavirusepidemian vuoksi omaisten osallistuminen vainajan pukemiseen ja arkuttamiseen patologian osastolla on kielletty. Jäähyväishuoneessa saa olla korkeintaan kolme (3) omaista kerrallaan.

Patologian osaston palveluhinnastossa on vainajansäilytysmaksu, jolloin yli neljän viikon (28 vrk) säilytyksestä peritään omaisilta maksu, se on ylimeneviltä päiviltä 10 €/vrk.

Hautauslupa

Hautauslupa tarvitaan hautajaisten järjestämistä varten. Läheistänne hoitanut lääkäri kirjoittaa hautausluvan, mikäli kuolemansyyn selvittämiseksi tehtäviin tutkimuksiin ei ole aihetta, muussa tapauksessa hautauslupa kirjoitetaan näiden tutkimusten jälkeen. Hautauslupa luovutetaan vainajan luovutuksen yhteydessä. Omaisen tai omaisen toimeksiannosta hautaustoimisto toimittaa hautausluvan siihen seurakuntaan, johon vainaja haudataan tai krematorion pitäjälle hautaustavasta riippuen.

Kuolintodistus

Kuolintodistuksesta selviää vainajan kuolinsyy ja se kirjoitetaan vasta kaikkien kuolemansyyn selvittämisen edellyttämien laboratorio- ym. tutkimusten valmistuttua. Tähän voi toisinaan kuluu jopa kuukausia. **Kuolintodistusta ette tarvitse viranomaisten, vakuutusyhtiöiden tai pankkien kanssa asioitaessa.** Vakuutusyhtiö voi joissain tapauksissa vaatia kuolintodistuksen.

Ruumiinavaus

Mikäli vainajalle tehdään lääketieteellinen ruumiinavaus, tapahtuu se vainajan omaisten kirjallisella luvalla tai puhelimitse annetulla suullisella luvalla. Jos omaisen kieltäytyy, ei avausta voida tehdä. Oikeuslääketieteellinen ruumiinavaus tehdään viranomaisen määräyksestä, joten omaiset eivät voi kieltää avauksen suorittamista.

Jos vainajalle ei tehdä ruumiinavausta

Hautausluvan, kuolintodistuksen ja ilmoitus kuolemasta väestörekisteriin -lomakkeen kirjoittaa aina hoitanut lääkäri. Jos potilas kuolee muualla kuin Lapin keskussairaalassa ja tuodaan säilytykseen patologian osastolle ja mikäli vainajalle ei tehdä ruumiinavausta, hautaus-luvan ja kuolintodistuksen kirjoittaa vainajan kuoleman todennut tai vainajaa hoitanut lääkäri. Hautauslupa toimitetaan osastolta patologian osastolle mahdollisimman pian. Kuolinsyytä voitte tiedustella hoitaneelta lääkäriltä. Hautauksen voitte sopia heti.

Jos vainajalle tehdään lääketieteellinen ruumiinavaus

Vainajalle tehdään lääketieteellinen ruumiinavaus, jos vainajan oireet ennen kuolemaa vaativat selvittämistä tai jos tunnettujen tautien keskinäinen merkitys kuolemalle on epäselvä. Omaiset voivat tiedustella avauspäivää Lapin keskussairaalan patologian osastolta, puh: **040 705 9113** ma – pe klo: 7.00 – 15.00.

Hautaus on sovittava tapahtuvaksi vasta avauksen jälkeen, **hautausjärjestelyt** voitte aloittaa jo ennen kuolemansyyn selvittämiseksi tehtäviä tutkimuksia. Kaikista lääketieteellisen ruumiinavauksen kustannuksista vastaa kunta.

Ruumiinavauksen tehnyt patologi kirjoittaa hautausluvan, joka annetaan vainajan luovutuksen yhteydessä hautaamisesta huolehtivalle. Lähettävä lääkäri kirjoittaa kuolintodistuksen. Kuolinsyytä voitte tiedustella hoitaneelta lääkäriltä. Jos omainen haluaa tarkempia tietoja vainajan kuolinsyyn selvityksestä, on hänen pyydettävä niitä kirjallisesti. Vapaamuotoinen kirjallinen hakemus lähetetään os. Lapin sairaanhoidopiiri/potilaskertomusarkisto PL 8041 96101 ROVANIEMI.

Jos lääketieteellinen ruumiinavaus joudutaan siirtämään siinä ilmenneiden löydösten vuoksi oikeuslääketieteelliseksi avaukseksi, lähettävä osasto ilmoittaa viipymättä omaisille tapahtuneesta muutoksesta.

Jos vainajalle tehdään oikeuslääketieteellinen ruumiinavaus

Vainajalle tehdään oikeuslääketieteellinen tutkimus kuolemansyyn selvittämiseksi silloin, kun kuoleman ei tiedetä johtuneen sairaudesta tai kuoleman syynä on ollut esim. tapaturma, hoitotoimenpide tai kuolema on muuten tapahtunut yllättävästi. Kaikista oikeuslääketieteellisten tutkimusten kustannuksista ja kuljettamisesta tutkimuspaikalle Ouluun ja takaisin lähtöpaikkaan vastaa valtio.

Omaisten yhteydenotot ja asiakirjoja koskevat tiedustelut: **Oikeuslääkäriin toimisto**
puh. **029 524 8013** arkisin klo 8-16. tai <http://www.thl.fi/oikeuslaakinta>

Hautaus on sovittava tapahtuvaksi vasta avauksen jälkeen, hautausjärjestelyt voitte aloittaa jo ennen kuolemansyyn selvittämiseksi tehtäviä tutkimuksia.

Ruumiinavauksen tehnyt oikeuslääkäri kirjoittaa hautausluvan, joka toimitetaan vainajan mukana hautaamisesta huolehtivalle. Ruumiinavauksen suorittanut oikeuslääkäri voi antaa pyydettäessä lähiomaiselle alustavia tietoja ruumiinavauksen tuloksista puhelimitse. Kuolinsyytä voitte tiedustella oikeuslääkäriltä puh. **029 524 8013** arkisin klo 8-16.

Vainajan säilytys ja hakeminen patologian osastolta

Vainajan haku-aika on sovittava etukäteen päällekkäisyyksien välttämiseksi patologian osaston kanssa. Puh: **040 705 9113**

Omaiset voivat hakea vainajan joko itse tai antaa sen hautaus toimiston tehtäväksi. Hautaus tilaisuuden järjestämisestä ja muista käytännön asioista saatte neuvoja kirkkoherranvirastosta tai Digi- ja väestötietovirastosta (ent. maistraatti), Rovaniemen seurakunnan hauta- ja puisto toimistosta ja päivystävältä papilta. Hautaus toimistot palvelevat teitä kaikissa hautajaisasi oissa. Patologian osaston palveluhinnastossa on vainajansäilytysmaksu, jolloin yli neljän viikon (28 vrk) säilytyksestä peritään omaisilta maksu, se on ylimeneviltä päiviltä 10 €/vrk.

Vainajan omaisuuden noutaminen sairaalasta

Vainajan arvoesineet ja vaatteet luovutetaan vuodeosastolta omaisille, tai heidän valtuut talle hautaus toimiston edustajalle. Sairaalan ulkopuolelta tuotujen vainajien henkilökohtaisia tavaroita voitte tiedustella poliisi laitokselta puh: **029 548 0141 Hallituskatu 3 B, 96100 ROVANIEMI** tai Lapin keskussairaalan patologian osastolta, puh: **040 705 9113** ma – pe klo: 7.00 – 15.00

Sairaalapastori

Sairaalapastoriin saatte yhteyden vuodeosaston henkilökunnan tai sairaalan keskuksen kautta puh: **016 3281**.

Sosiaalityöntekijä

Sosiaalityöntekijän puoleen voitte kääntyä vainajaa koskevissa asioissa, esim. maksu vaikeudet, varaton vainaja, etuudet. Yhteyden sosiaalityöntekijään saatte sen vuodeosaston välityksellä, jolla potilas oli hoidettavana tai sairaalan keskuksen kautta puh: **016 3281**. Kaikki edellä mainitut ohjeet, neuvottelut, toimenpiteet ja ruumiinavaus ovat maksuttomia. Erityiset, vakuutusyhtiöille menevät, kuolintodistukset (voidaan periä maksu) kirjoittaa hoitanut lääkäri tai oikeuslääkäri.

Hautausavustus

Varattomilla kuolinpesillä voi olla mahdollisuus saada taloudellista tukea hautauskustannuksiin vainajan kotikunnan sosiaalitoimistosta. Kela ei myönnä hautausavustusta. Liikenne- ja tapaturmavakuutuslakeihin, maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslakiin ja sotilasvammalakiin voi sisältyä hautausavustus. Lisäksi omaiset voivat tarkistaa onko esim. ammattiliitoilla jäsenten perheille myönnettäviä hautausavustuksia.

Perhe-eläke

Perhe-eläkkeestä saatte tietoa Kelan paikallistoimistoista.

Mitä asioita on muistettava kun omainen kuolee?

- Sairaala tai hoitolaitos välittää hoidossaan olevan potilaan kuolemasta automaattisesti tiedon Väestötietokeskukseen. Sieltä se välittyy esim. Kelaan ja eläkelaitoksiin. Jos kuolema sattuu äkillisesti muualla, on syytä ilmoittaa asiasta poliisille, joka huolehtii tarvittaessa kuolinsyyn selvittämisen ja tiedon välittämisen Väestötietokeskukseen.
- Kelaan on kuitenkin hyvä ilmoittaa omaisen kuolemasta varsinkin, jos hän sai Kelan eläkettä. Kelan eläke maksetaan sen kuukauden loppuun, jonka aikana eläkkeensaaja on kuollut.
- Ilmoitus pankkiin, jotta turvataan tilin ja tallelokeron oikea käyttö ja mahdollisesti kuoleman jälkeen liikaa maksettujen eläkkeiden palauttaminen.
- Ilmoitus postiin, jotta kirjeet ja muu posti ohjataan kuolinpesän hoitajalle (yleensä leskelle).
- Ilmoitus vakuutusyhtiölle, jos vainajalla on henkivakuutus tai muu vakuutus.
- Ilmoitus työnantajalle palkanmaksun lopettamiseksi.
- Kelan toimistosta saa neuvoja perhe-eläkkeen hakemiseksi. Perhe-eläkehakemus tehdään joko Kelan tai työeläkelaitosten palvelupisteen kautta. Sekä Kelan että ansioeläkelakein mukaiset perhe-eläkkeet voi hakea samalla hakemuslomakkeella yhdestä paikasta.
- Mahdollinen testamentti annetaan tiedoksi kaikille perillisille.
- Perunkirjoitus on pidettävä kolmen (3) kuukauden kuluessa kuolemasta. Sitä varten tarvitaan aukoton sukuselvitys vainajasta syntymästä kuolemaan saakka sekä virkatodistuksen kuolinpesän osakkaista. Lapin oikeusaputoimistosta voi tarvittaessa saada oikeudellisia neuvoja kuolinpesän hoitamiseen.
- Perunkirja jätetään verotoimistoon perintöverojen määräämistä varten kuukauden (1) kuluessa perunkirjoitustilaisuudesta.
- Esim. asunnon ja muun omaisuuden vakuutukset siirretään lesken tai perinnönsaajan nimiin.
- Vainaja nimissä olleet sähkö-, vesi- ja jätehuoltosopimuksen siirretään lesken tai perinnönsaajan nimiin tai mahdollisesti irtisanotaan, jos asunto jää tyhjilleen.

Toimeentulotuen hakeminen hautauskustannuksiin

(Rovaniemen sosiaalitoimen ohjeistus, muutokset ohjeistukseen mahdollisia)

Mikäli kuolinpesä on varaton tai vähävarainen, voi kuolinpesän ilmoittaja jättää toimeentulotukihakemuksen sen jälkeen, kun perukirja on tehty. Kuolinpesän varoista tulee maksaa ensisijaisesti välttämättömät hautaamisesta aiheutuvat menot, ei asumismenoja, terveydenhoitomenoja tai muita laskuja.

Maksamattomat laskut tulee merkitä perukirjaan kuolinpesän veloiksi, joihin pesänhoitaja voi hakea poistoa tai maksualennusta. Lapin oikeusaputoimistosta voi tarvittaessa saada oikeudellisia neuvoja kuolinpesän hoitamiseen.

Toimeentulotukipäätös perustuu laskelmaan, jossa huomioidaan tulona kuolinpäivänä tilillä olevat varat, muu varallisuus sekä kuolinpäivän jälkeen maksussa olevat etuudet, ansiotulot sekä muut tulot. Mikäli kuolinpesällä on varallisuutta, joka ei ole välittömästi realisoitavissa, voidaan päätös tehdä takaisinperinnällä.

Kuolinpesän ilmoittajaa ohjataan hakemaan tuhkaumatka-avustusta Rovaniemen seurakunnalta, mikäli vainaja on ollut seurakunnan jäsen. Tuhkaumatka-avustus huomioidaan tulona.

Mikäli vainaja on ollut avioliitossa/rekisteröidyssä parisuhteessa, huomioidaan laskelmassa tulona myös puolison varallisuus.

Toimeentulotuessa menona huomioidaan:

Rovaniemen kaupunki / Perusturva on kilpailuttanut vastuulleen kuuluvat hautaus- ja tuhkauspalvelut kuljetuksineen toimeentulotuen asiakkaille. Hankintasopimuksen mukaisesti hautaustoimiston hautauskustannuksia voidaan huomioida toimeentulotuessa enintään: arkkuhautaus 600 € (+alv) / tuhkahautaus 800 € (+ alv).

Sopimushinnat sisältävät arkun, arkkuun huollon, kukkalaitteen arkun päälle ja kuljetukset. Sopimushinnat ovat tiedossa Rovaniemellä toimivilla hautausalan yrityksillä. Omaiset voivat valita hautaustoimiston palvelut haluamaltaan palveluntoimittajalta.

Seurakunnan perimä välttämätön hautausmaksu (haudan avaaminen, peittäminen, kunnostus ja kukkapesän valmistaminen).

Mikäli oikeus toimeentulotukeen tulee, maksetaan myönnettävä toimeentulotuki hautaustoimiston ja seurakunnan laskuihin.

Perunkirjoituksesta, muistotilaisuudesta, lehti-ilmoituksista, hautakivestä ja vainajan kuljettamisesta toiselle paikkakunnalle aiheutuneet kustannukset eivät ole toimeentulotuessa huomioitavia menoja.

Lisätietoja oman kunnan sosiaalitoimesta.

Seurakuntien ja kuntien sosiaalitoimistojen yhteystiedot seuraavalla sivulla.

Seurakuntien ja kuntien sosiaalitoimistojen yhteystiedot

KUNTA	KIRKKOHERRANVIRASTO	SOSIAALITOIMISTO
Enontekiö	ma klo 12–17, ti klo 9–14 Puh. 040 770 2073 enontekiö@evl.fi	Puh. 040 532 6594,
Inari	ma-pe klo 10-14 Puh. 040 760 4202 inarin.seurakunta@evl.fi	Neuvonta ja ajanvaraukset ma-pe klo 9–15 Puh. 040 534 3924
Kemijärvi	ma-pe klo 9-14 Puh. 0400 802 270 kemijarvi.seurakunta@evl.fi	Puhelintunti ma-to klo 9–10 Puh. 040 178 4996
Kolari	ma-ti klo 9–13, ke klo 11–15, to klo 9–13 Puh. 040 538 6943 kolari@evl.fi	Ajanvaraus ma-pe klo 12–13 Puh. 040 766 1549 tai 0400 120 098
Muonio	ma klo 10-14, ke klo 13-17 Puh. 0400 642 949 muonio@evl.fi	ma-pe klo 8.30–15 Puh. 040 489 5152
Pello	ti-to klo 10-14 Puh. 040 839 9771 pello@evl.fi	puhelintunti arkisin klo 10–11 Puh. 040 732 8879 tai p .040 741 5519
Pelkosenniemi	ma-to klo 9–12 Puh. 040 184 9300 pelkosenniemi@evl.fi	Puh. 040 532 0474
Posio	ma, ti, to klo 9–15 Puh. 0400 288 950 posio.seurakunta@evl.fi	Puhelinaika ma-pe klo 10–11 Puh. 040 8012 377 tai 040 8012 306
Ranua	ma klo 9-15:45, ti klo 9-13, ke klo 9-11 ja 12-14 Puh. 010 396 0000 ranuan.seurakunta@evl.fi	Puh. 040 519 1737 tai 0400 358 806 tai 040 653 1415
Rovaniemi	ma-pe klo 9–15 Puh. 016 335 5200 kirkkoherranvirasto.rovaniemi@evl.fi	Palveluneuvonta ma-pe klo 8–16 Puh. 016 322 6701
Salla	ma-pe klo 9-16 Puh. 040 354 5619 salla@evl.fi	Puh. 040 820 5067
Savukoski	ma-to klo 9–12 Puh. 040 184 9300 pelkosenniemi@evl.fi	arkisin klo 9-11 Puh. 040 725 7558
Sodankylä	ma-pe klo 9-11 ja klo 12-14 Puh. 0400 190 406 sodankylan.seurakunta@evl.fi	Ajanvaraus arkisin klo 8–16 Puh. 040 675 1340
Ylitornio	ma-ke klo 9-11 ja klo 11.45- 14 Puh. 040 521 9384 ylitornio@evl.fi	Puhelintunti ma-pe klo 9:30–10:30 Puh. 0400-220365 tai 040 504 9654